

Kapcsolóüzemi tápegységek vizsgálata

1. Példa:

Egy kompenzált fluxusú áramérzővel visszacsatoló (ellengeteztő) tekercsű mérőműszer menetszáma $N_2 = 2000$, teret-cselelti ellenállása $R_{N2} = 250 \Omega$. A belső hibajelzősítő erősítése $A_U \approx \infty$, maximális kimeneti feszültsége $U_{ki\ max} = 12,5V$, maximális kimeneti árama $I_{ki\ max} = 12\ mA$. A primer tekercs ellenállása elhanyagolható.

a.) Az áramérzővel $0 \dots 10A$ közötti áramot szeretnénk mérni úgy, hogy az érzékelő kimeneti jeltartomány $0 \dots 5V$ legyen terheletlenül a sőtön.

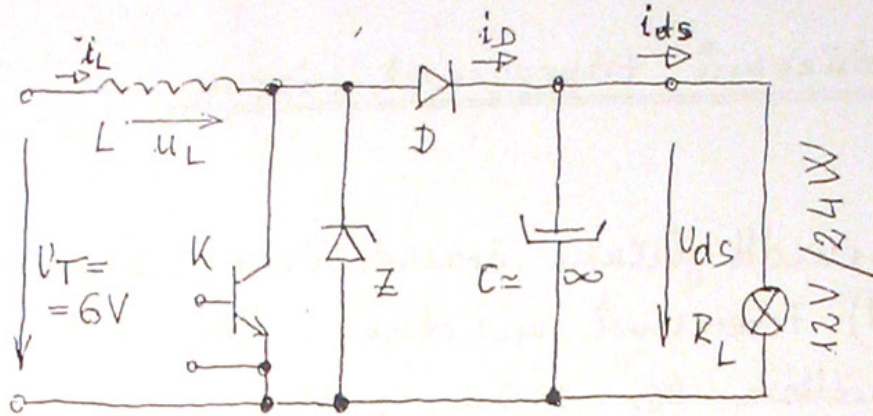
Egy $N_1 = 2$ menetes primer tekercs alkalmazásakor mekkora R_S sőtellenállást kell ehhez beiktatni a visszacsatoló körbe?

b.) Igazolja, hogy a méréstartomány $0 \dots 20A$ -re bővítésekor felváltatható-e az $N_1 = 2$ menetes primer tekercs az azonos $0 \dots 5V$ -os jeltartomány érdekében megjelölt R_S sőtellenállásértékkel?

c.) Vizsgálja meg, hogy a primer tekercs $N_1 = 1$ menetre csökkentésekor működtehető-e az áramérző a $0 \dots 20A / 0 \dots 5V$ -os jeltartományban változatlan R_S sőtellenállással?

2. Példa:

Az ábrán látható kapcsolásban a K kapcsolót tranzisztor és a D dióda lezárt állapotbeli maradvékdráma elhanyagolható, bekapcsolt állapotbeli maradvékfeszültsége pedig az átfolyó áramtól függetlenül $V_{CEV} = V_{DF} = 0,6V$ nagyságú.

A kapcsolóba beépített Z zenerdióda letörési feszültsége $V_Z = 18V$, $L = 540\mu H$.

A kapcsolási frekvencia: $f_k = 1/T = 50kHz$.

Mekkora $t_{be}^* = t_{be}/T$ bekapcsolási viszonytal kell működtetni a kapcsolást, ha az $V_T = 6V$ -es tápfeszültségen az R_L terhelést a névleges $12V$ -es tápfeszültséggel akarjuk táplálni? Mekkora lesz ekkor a Δi_L értéke?

Rajzolja fel léptékhelyesen az u_L feszültség és az i_D áram időfüggvényét is erre az esetre.

A terhelés esetleges megszakadásakor (az izzó zárlatkor) mekkora V_{ds0} üresjárati zenereti feszültség keletkezik, ha a t_{be}^* nem változik meg?

Mekkora a tápforrásból felvett teljesítmény és a készülék hatásfoka az R_L terhelés ép állapotában?

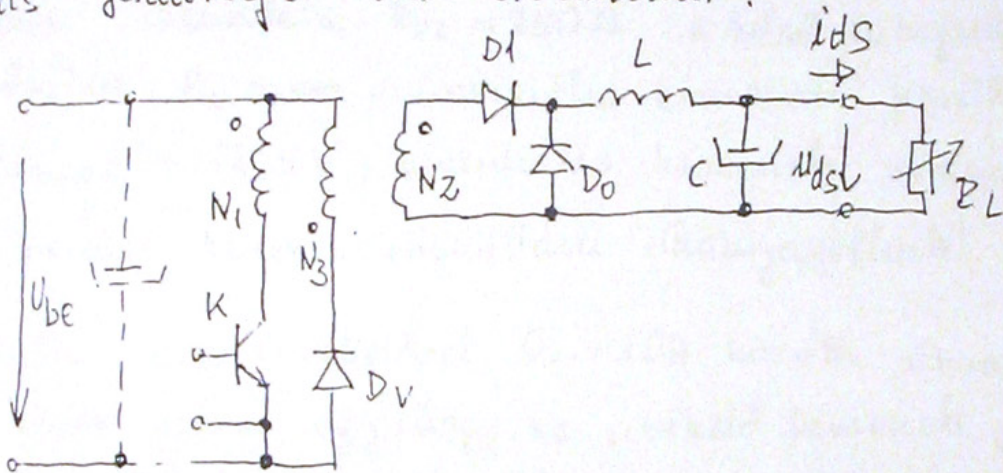

3. Példa:

-3.-

Az ábrán látható kapcsolásban az ideálisuoz feltehető
transzformátor ($L_\mu \approx \infty$, $L_s \approx 0$) áttétele: $N_1 = N_3 = 2N_2$,
A kapcsolótranszisztor és a diódák ideálisok. Az $f_k = 25 \text{ kHz}$,
 $C \approx \infty$, $L = 500 \mu\text{H}$, $R_L = 10 \Omega$, $U_{be} = 40 \text{ V}$.

a.) A kapcsolatban stacionér állapotban mekkora legnagyobb
 U_{ds} feszültséget lehet előállítani?

b.) $t_{be}^+ = 0,25$ értéknél mekkorára kell növelni a terhelő-
ellenállást (R_{LH}), hogy a kapcsolat a folyamatos üzemi
határon üzemeljen?

c.) Mekkora a kapcsolatban a K kapcsolón és a diódákon
keletkező legnagyobb feszültség-pillanatérték ebben az
üzemiállapotban?